

Transparante overheid

Transparantie is een kernbegrip aan het worden voor de relatie tussen maatschappij en overheid. Een transparante overheid is van belang voor het vertrouwen van burgers, bedrijven en instellingen in die overheid. Transparantie versterkt de democratie enorm. Maar vooralsnog ervaren politici en bestuurders transparantie vooral als druk.

Ooit werd het vertrouwen in de overheid alleen geborgd door het democratische proces. Maar inmiddels puft en kreunt de overheid onder het regime van internet, sociale media en de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Zaken blijven niet meer in de doofpot, politici vallen van hun voetstuk, en het maatschappelijk sentiment is meer en meer van invloed op bestuurlijke, meestal financiële, beslissingen. Het zijn allemaal voorbeelden van de digitale revolutie die zich binnen de overheid voltrekt en gedreven wordt door de beschikbaarheid van informatie en onderling verbonden sociale netwerken.

Deze transitie van de actuele governance-stroming, New Public Management (NPM), prest de overheid stappen te zetten in de richting van Digital Era Government (DEG). De kloof tussen de meer traditionele principes en het bedrijfsleven en sociale ontwikkelingen wordt immers per dag groter. De vraag is of de overheid dit wil? Digital Era Governance gaat uit van het re-integreren van diensten ontworpen vanuit de wensen van burgers, bedrijven en instellingen. Kernwoorden zijn 'vereenvoudiging', 'flexibiliteit' en 'maximale digitalisering van processen' door gebruik te maken van beschikbare informatie en technologie. Dat biedt meer voordelen dan alleen transparantie, en in het verlengde daarvan meer vertrouwen in de overheid. Het maakt ook dat er minder 'handen aan de balie' nodig zijn zodat meer ambtenaren kunnen worden ingezet voor burger, bedrijven en instellingen die hun aandacht écht nodig hebben. Standaard processen, formulieren en loketvulling maken plaats voor het bieden van toegevoegde waarde aan de burger. Het rapport van de commissie Elias geeft duidelijk

aan dat de overheden nog niet zijn aangeland in het nieuwe DEG-tijdperk. Jammer is wel dat het rapport concludeert dat er zo veel betrokken partijen zijn dat een echte schuldige niet is aan te wijzen. Om die reden zou er een nieuwe commissie moeten komen die ICT-projecten begeleid.

Digital Era Governance gaat uit van het re-integreren van diensten ontworpen vanuit de wensen van burgers, bedrijven en instellingen

Dit lijkt te veel op symptoombestrijding. De conclusie had beter opgehangen kunnen worden aan belangrijke begrippen als transparantie, vertrouwen en een nieuwe vorm van governance bij de overheid die gericht is op burgers. Dát zou pas een mooi perspectief zijn!

Huub Stiekema

Stiekema (huub.stiekema@mkbcyberadvies.nl) is senior adviseur digitale transformatie en cybersecurity bij MKB Cyber Advies Nederland